

PISA 2015. Principals resultats i conclusions

Sindicat AMES

www.ames-fps.com - ames@ames-fps.com

[Índex](#)

- [1. Introducció](#)
- [2. Resultats dels països](#)
- [3. Resultats de les Comunitats Autònomes](#)
- [4. Resultats de Catalunya](#)
- [5. Conclusions](#)
- [6. Bibliografia](#)

1.- Introducció

El dimarts 6 de desembre de 2016 es van fer públics els resultats de les proves PISA⁽¹⁾ que es van aplicar durant els mesos de maig i juny de 2015 a alumnes de 15 anys de 72 països. Es tracta de la prova internacional més important del món i, per això, la Unió Europea l'admet com el referent principal per conèixer la situació de tots els seus països.

Les proves PISA les dissenya, aplica i corregeix l'OCDE. Es fan des de l'any 2000 cada tres anys i **el seu objectiu és valor les competències bàsiques dels joves, és a dir, aquelles habilitats que són necessàries per saber resoldre problemes senzills de la vida ordinària**. Per aquesta raó i perquè han de ser les mateixes en tots els països del món, només tracten els següents tres aspectes: la comprensió lectora, les matemàtiques i les ciències. Cada any es prioritza una d'aquestes tres matèries. El primer any, l'any 2000, va ser la comprensió lectora, l'any 2003 les matemàtiques i l'any 2006 les ciències. A partir d'aquestes tres edicions es va determinar el nivell satisfactori de 500 punts de cadascuna d'aquestes matèries. L'any 2015 han tornat a ser les ciències les que s'han treballat amb més detall, per primera vegada no s'han fet en paper sinó amb ordinador, **s'han passat a un total de 540.000 alumnes, a Espanya les han fet 37.205 alumnes de 980 centres i, per primera vegada, es tenen resultats diferenciats de totes les Comunitats Autònomes**⁽²⁾.

La principal crítica que es fa d'elles és que no contempla altres aspectes importants com són els humanístics (història, literatura, geografia, valors ètics, etc.). Això és degut a la dificultat que té fer preguntes sobre aquestes matèries en una prova que és igual per a tothom. No obstant això contra els que intenten desautoritzar completament aquestes proves, cal dir que no es pot considerar

que un sistema educatiu sigui eficient, si els alumnes no tenen una bona comprensió lectora i saben resoldre problemes de la vida quotidiana.

2.- Resultats del diferents països

En els resultats de les proves PISA 2015 es poden diferenciar tres grups de països: els que van bé, els que estan a prop del terme mig, que són la majoria, i els que estan malament. Dintre de cada grup és molt significatiu observar si la tendència és positiva o negativa i el temps en què ha persistit. En la figura 1 es pot veure com han anat variant els resultats dels països que per la seva proximitat o pels seus bons resultat ens han semblat més significatius per nosaltres.

Resultats en los proves PISA dels països més significatius des de l'any 2000 al 2015

Antonio Jimeno. Sindicat AMES
www.ames-fps.com - ames@ames-fps.com

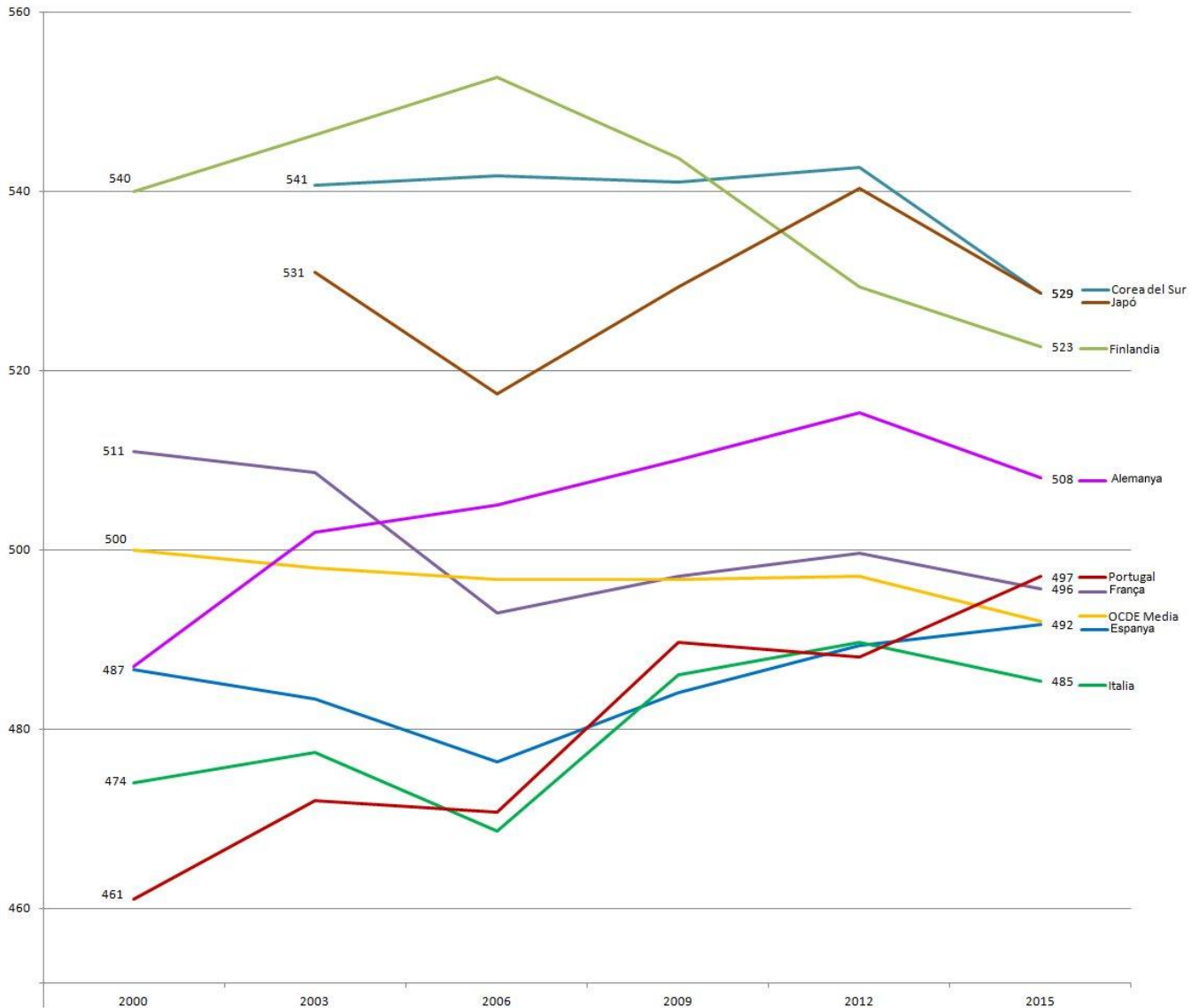

Figura 1. Resultats en los proves PISA dels països més significatius des de l'any 2000 al 2015

Entre el grup dels països que van bé, destaca l'elevat nombre de països orientals, com són China, Taiwan, Japó, Corea, Vietnam i alguns molt petits, com Singapur i Hong-Kong. **Entre els occidentals cal destacar que Estònia es situa en la tercera posició del món, que Finlàndia continua baixant i ja porta nou anys baixant, que Canadà i Nova Zelanda es mantenen i que Eslovènia ha millorat molt i ja s'ha incorporat a aquest grup.**

Entre els països que estan a prop del terme mig cal dir que Espanya⁽³⁾ per primera vegada ha arribat just al nivell mig de l'OCDE (492 punts), que no ho ha fet en totes les matèries sinó en comprensió lectora (496 punts respecte a 493 de l'OCDE), en ciències (493 punts que és el mateix valor que ha marcat l'OCDE), però no en matemàtiques (486 punts respecte a 490 de l'OCDE). És doncs un aprovat justet. En 15 anys de proves PISA només hem millorat cinc punts, dels 487 punts a l'any 2000 als 492 punts de l'any 2015, molt poca millora si es pensa que fins ara sempre havíem quedat per sota del nivell marcat per l'OCDE.

El gran país revelació de la prova PISA 2015 ha estat Portugal⁽⁴⁾, que ha pujat nou punts en tres anys, ha passat de 488 punts en 2012 a 497 punts en 2015. A més, aquesta tendència s'ha mantingut ininterrompidament, així ha passat d'estar en el 2000 vint-i-sis punts per sota d'Espanya ($461 - 487 = -26$) a estar cinc punts per sobre d'ella ($497 - 492 = 5$). El ministre d'educació de Portugal, Nuno Crato, ha comentat que aquest èxit es deu a les següents mesures:

1. **L'establiment d'exàmens externs al final del 4t any de la Secundària.** Segons el director del Instituto d'Avaluació Educativa, João Marôco, "Els exàmens aconseguen una doble objectiu: comprometen els professors a complir el programa i comprometen a l'estudiant perquè sap que va a tenir un examen final de tot l'any lectiu". L'establiment d'aquests exàmens externs, que ja es van fer el curs passat va tenir una forta contestació per part de l'alumnat i dels sindicats de professors, però van ser mantinguts pel ministre.
2. **Millorar la formació didàctica del professorat.** Després de la formació universitària en una especialitat, segueix el "maestrazgo" en la que s'aprèn l'art d'ensenyar.

3. **Introducció d'objectius curriculars clars del que s'ha de saber al final de cada etapa**, llibertat de metodologia al professorat per assolir aquests objectius i avaluació externa dels coneixements de l'alumnat.

Aquestes mesures són sens dubte un bon exemple a seguir per l'èxit obtingut, perquè a diferència dels països orientals o nòrdics les ha aplicat un país molt semblant al nostre i perquè **ho ha aconseguit amb una inversió en educació inferior a la nostra** ^(5 i 6).

Un altre país a destacar és Alemanya que a partir dels mals resultats en PISA 2000 va reaccionar i ara es manté molt per sobre del nivell de l'OCDE, té una molt bona FP, que inicia ja als 13 anys la qual cosa sembla que ajuda a tenir uns valors de equitat alts, és a dir, amb pocs alumnes amb rendiments acadèmics baixos.

3.- Resultats de les Comunitats Autònomes

La informació més significativa de les proves PISA 2015 per a Espanya ha estat la **gran diferència que hi ha entre les diferents Comunitats Autònomes** ⁽⁷⁾. Per primera vegada es disposa de dades de totes elles.

Com es pot veure en la figura 1. les Comunitats amb millors resultats són Castella i Lleó ⁽⁸⁾, **Navarra i Madrid, que estan al nivell dels dotze primers països del món. Per l'altre extrem tenim a Canàries, Andalusia, Extremadura i Múrcia, que estan al nivell de la posició 40 a la llista de països del món.** Aquestes són les que més llastren els resultats del conjunt d'Espanya, que ocupa la posició 30 amb 492 punts. Entre algunes Comunitats hi ha més de 45 punts de diferència i com cada 30 punts equivalen a un any d'escolarització, entre elles hi ha més d'un any o mig d'escolarització. Això comporta que segons la Comunitat autònoma en la que estudia un alumne, el seu grau d'aprenentatge és massa diferent. Caldria fer un seguiment anual de com millora aquesta situació i no esperar tres anys perquè des de fora ens informin de si millorem o no. Exemples d'aquestes diferències en diferents matèries són: que en matemàtiques, entre Navarra i Canàries hi ha 66 punts de diferència ($518 - 452 = 66$), en lectura, entre Castella i Lleó i Extremadura hi ha 47 punts de diferència ($522 - 475 = 47$), i, en ciències, entre Castella i Lleó i Andalusia hi ha 46 punts de diferència ($519 - 473 = 46$).

Per saber quines són les causes més importants de les diferències entre les Comunitats, a més del nombre de punts obtinguts cal observar les tendències,

és a dir si els bons resultats es mantenen o si presenta pujades i baixades que es puguin relacionar amb alguna circumstància, això és el que s'ha representat en la figura 2.

Resultats de les 17 Comunitats Autònomes en les proves PISA des de 2000 a 2015

Antonio Jimeno. Sindicat AMES
www.ames-fps.com - ames@ames-fps.com

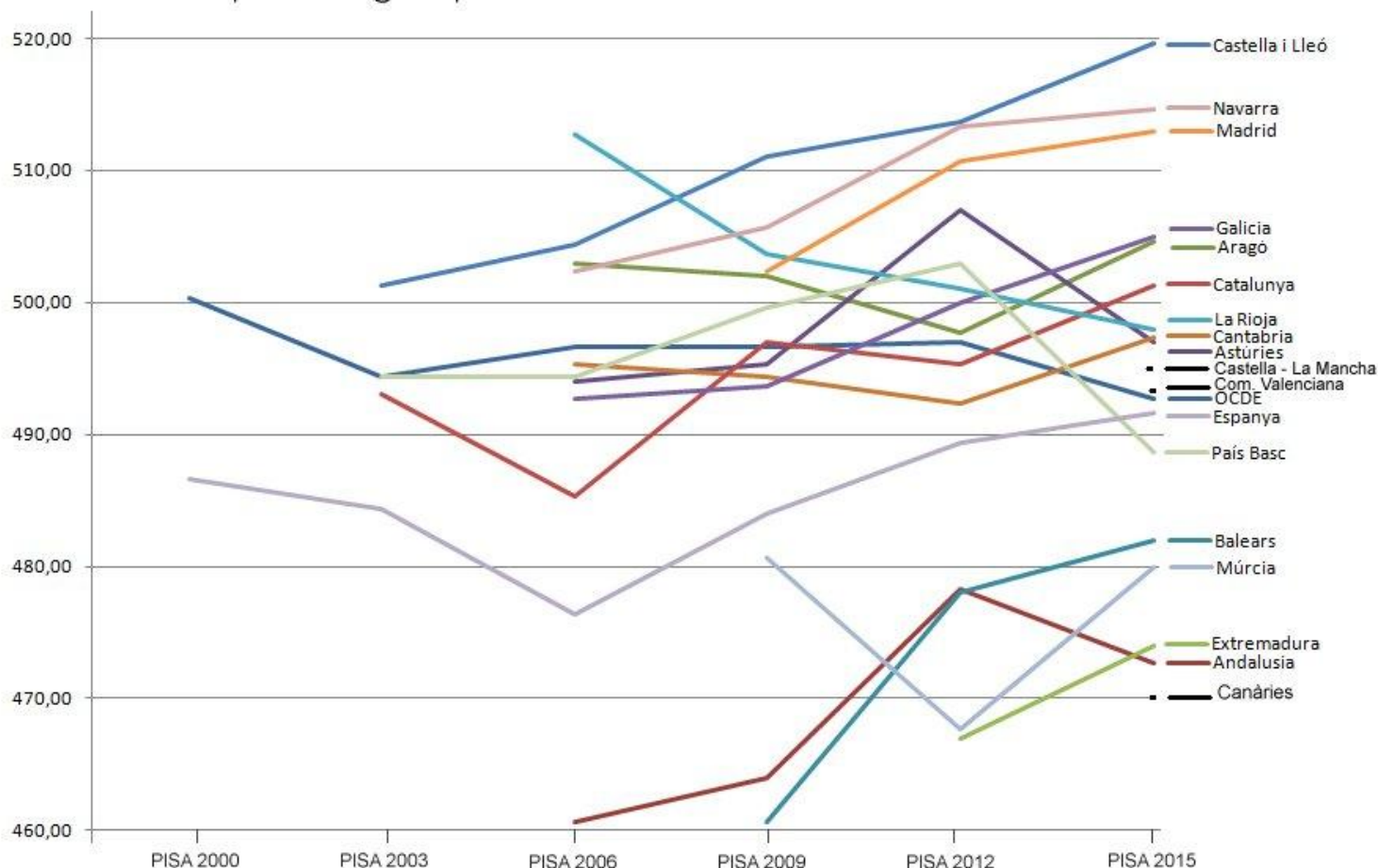

Figura 2. Resultats de les 17 Comunitats Autònomes en les proves PISA des de l'any 2000 a 2015.

El primer que s'observa és que en funció dels resultats es poden diferenciar tres grups de Comunitats:

1.- Comunitats amb resultats alts. Són Castella i Lleó, Navarra i Madrid. **En el cas de Castella i Lleó la seva tendència ascendent es manté des de ja fa 12 anys**, per tant cal estudiar cómo ho estan fent per aprendre. Aquests bon resultats no es poden atribuir a una major inversió en educació, com es pot observar en la figura 3, sinó en el que han el conseller d'Ensenyament, Fernando Rey i la directora general, Pilar González, que es pot resumir en: **unes famílies que donen molta importància a l'educació dels seus fills i que confien i recolzen al professorat, un professorat motivat i amb una molt bona preparació que ha de superar unes**

oposicions molt exigents, i una política educativa que aposta firmament per la millora a llarg termini. Per exemple ara ja estan treballant per millorar en matemàtiques. Una altre de les seves fortaleses és que tenen un alt grau d'equitativitat, amb pocs alumnes amb dificultats d'aprenentatge i amb poca diferència acadèmica entre ensenyament públic i ensenyament concertat, que és un 30%.

2.- Comunitats amb resultats baixos. Son Canàries, Andalusia, Extremadura, Múrcia i Balears. De Canàries, que és la que té el resultat més baix, no es pot dir res sobre la seva evolució, donat que només hi ha les dades de la prova PISA de 2015. Un exemple més de la necessitat de fer proves externes periòdiques. Se observa que menys Andalusia, les altres tres comunitats han experimentat una força millora entre 2012 i 2015. Un factor que podria influir en aquests resultats és que **mentre la Conselleria d'Ensenyament d'Andalusia es va manifestar en contra de fer les avaluacions externes de la LOMCE al final de l'ESO, les altres tres Conselleries es van manifestar conformes en fer-les i això pot haver afavorit l'esforç de l'alumnat.** Caldria estudiar quina podria ser la causa de la baixada i posterior recuperació en Murcia des de 2009 a 2015.

3.- Comunitats amb resultats mitjans - baixos. Són totes les restants. Cal destacar dos aspectes. El primer és que mentre la majoria de les Comunitats pugen lleugerament, hi ha tres que baixen que són País Basc, Astúries i La Rioja. **El cas del País Basc és sorprenent perquè és la Comunitat que més gasta per alumne.** Alguna cosa important no s'està fent bé. El segon aspecte a ressaltar és l'eficiència en l'Administració de recursos de la Madrid, donat que malgrat és la que menys inverteix en ensenyament és la tercera en rendiment acadèmic. Això demostra l'error que comenten alguns sindicats de que el problema de l'ensenyament és un problema de diners.

El mayor gasto público en Educación no garantiza mejores resultados académicos

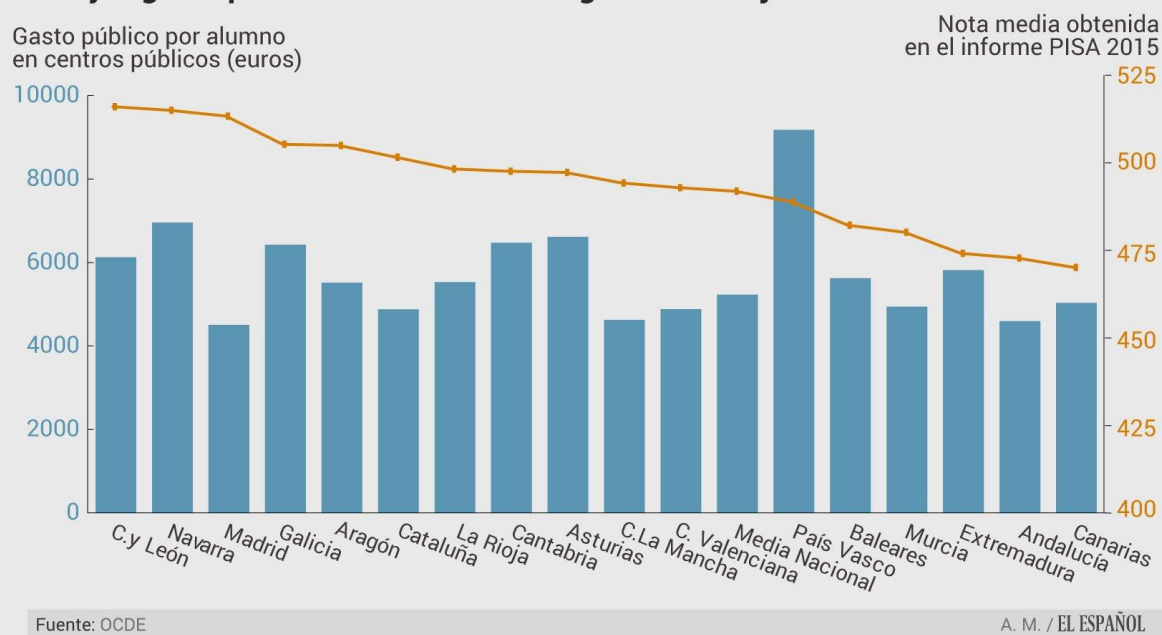

Figura 3. Una major despesa pública en educació no garantitza uns millors resultats acadèmics

4.- Resultats de Catalunya

Catalunya en Ciències ha passat de 492 punts en PISA 2012 a 504 punts en PISA 2015 (la mitjana de l'OCDE es 500). En Comprensió lectora ha baixat de 501 a 500 punts i en Matemàtiques ha pujat de 493 a 500. **Això fa que entre totes les Comunitats Autònomes Catalunya sigui la sisena en Ciències, la setena en lectura i la sisena en matemàtiques.** A la llista de països Catalunya ocuparia la posició 23 amb 501 punts.

La consellera Meritxell Ruiz⁽⁹⁾ ha atribuït el fet que la Comunitat de Madrid estigui tres posicions per sobre de Catalunya, a què tenen un percentatge d'alumnes immigrants castellanoparlants molt més alt (Madrid té un 30% i Catalunya un 19%), la qual cosa facilita l'aprenentatge. Com el motiu d'aquesta diferència és que a les escoles catalanes tot es fa en català, bastaria establir que també es pugui utilitzar el castellà per solucionar aquest problema.

Una altra de las causes a les que la Consellera ha atribuït aquesta diferència es que la Comunitat de Madrid té un 50% de centres concertats i Catalunya només un 30%. Com el seu Departament fa molts anys que realitza les avaluacions finals d'ESO, caldria acceptar aquesta reflexió que comporta un cert reconeixement que els centres que depenen directament de la Conselleria, funcionen pitjor que els que simplement estan concertats. La conclusió és obvia: cal ajudar als centres públics per a què funcionin millor.

5. Conclusions

El resumen que es pot fer de tots els resultat és que Espanya millora, però molt poc, que Portugal, que va establir proves externes al final de la Secundària, és el país que més puja, que hi ha grans diferències entre Comunitats Autònomes que caldria compensar, que les millors comunitats són Castella i Lleó, Navarra i Madrid i les mes baixes són Canàries, Andalusia i Extremadura, que Catalunya arriba just a la mitjana de l'OCDE i que i el País Basc és la comunitat que més ha baixat en aquests tres últims anys, malgrat que inverteix més que altres comunitats.

Les tres conclusions que es poden deduir d'aquestes proves PISA 2015, que a la vegada són tres ensenyaments sobre com millorar el nostre sistema educatiu, són:

- 1. És necessari fer avaluacions externes als centres per a descobrir els problemes i poder solucionar-los.** Donar llibertat didàctica al professorat seguit d'avaluació externa de resultats, és el sistema que millor permet adaptar l'ensenyament a les necessitats d'una societat canviant.
- 2. Donat que hi ha països com Portugal i comunitats autònomes com Castella i Lleó que han obtingut bons resultats i durant bastants anys seguits, cal aplicar les mateixes mesures que ells apliquen.**
- 3. Com a més de la comprensió lectora, les matemàtiques i les ciències, també són molt importants les humanitats (història, geografia, literatura, idiomes, valors, etc.), també aquestes matèries han de figurar en les proves finals que es facin en el nostre país.**

6. Bibliografia

- (1) [PISA 2015. Results from all countries. OCDE](#)
- (2) [PISA 2015. Resultados clave. OCDE](#)
- (3) [España consigue alcanzar la media OCDE en Lectura, Ciencias y \(casi\) Matemáticas en el informe PISA 2015](#)

- (4) [El secreto portugués para mejorar casi 30 puntos desde que existe PISA](#)
- (5) [El gasto educativo cae 8.920 millones y baja a niveles de hace 25 años](#)
- (6) [España está entre las primeras de la OCDE que más gasta por alumno](#)
- (7) [¿Qué comunidades sacan mejor nota en PISA?](#)
- (8) [¿Cómo logra Castilla y León «colarse» entre las potencias mundiales en educación?](#)
- (9) [Ruiz vincula la bona nota de Madrid en l'informe PISA al fet que la seva immigració parla castellà](#)